

cesu zadávání veřejných zakázek nedocházelo ke zvýhodňování některých subjektů před jinými.

V roce 1996 se ministerstvo přetransformovalo v Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Jedná se o ústřední orgán státní správy, který je nezávislý na výkonné moci. V čele ÚOHS stojí předseda, kterého jmenuje na návrh vlády prezident republiky. Funkční období předsedy, který nesmí být členem žádné politické strany, je šestileté a funkci může zastávat maximálně dvě období po sobě.

Předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže byl v roce 1999 jmenován jeho dosavadní místopředseda Josef Bednář, který nahradil ve funkci Stanislava Bělehrádka. Úřad pak Bednář vedl do začátku září roku 2005, kdy mu skončilo šestileté funkční období.

Událostí roku 2001 se stala návštěva prezidenta České republiky Václava Havla na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Jednalo se o vůbec první návštěvu hlavy státu na antimonopolním úřadu. Tomuto setkání, které se uskutečnilo 11. prosince, předcházela jednání předsedy ÚOHS Josefa Bednáře s prezidentem Havlem na zámku v Lánech. Brněnské setkání trvalo déle, než bylo původně naplánováno. Prezident se zajímal zejména o rozhodovací činnost soutěžního úřadu, a také o jeho stanovisko k problematice privatizace energetiky.

Prezident Václav Havel na ÚOHS v prosinci 2001 s předsedou Josefem Bednářem

Kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se v roce 2005 opět rozšířily, a to o dohled nad poskytováním veřejných podpor v ČR. V období let 2000 až 2004 působil český antimonopolní úřad spíše jako „prodloužená ruka“ Evropské komise a v inkriminované době dohlížel na dodržo-

vání zákazu poskytování státní pomoci neslučitelné s evropským právem.

Vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004 znamenal rovněž související legislativní změny kompetencí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Po vstupu naší země do EU je úkolem ÚOHS nejen monitoring poskytování pomoci z veřejných prostředků, ale i aktivní asistence českým subjektům při aplikaci práva evropských společenství v oblasti veřejné podpory. Rozhodovací pravomoc má nyní v této oblasti Evropská komise v belgické metropoli Bruselu.

V čele Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže stanul v září 2005 Martin Pecina, který přišel z Ministerstva průmyslu a obchodu, kde do té doby vykonával funkci náměstka ministra. Nového předsedu ÚOHS Pecinu uvedl tehdy slavnostně do funkce v brněnském sídle této instituce osobně prezident republiky Václav Klaus.

Prezident Václav Klaus osobně dorazil na inauguraci Martina Peciny. Uprostřed v pozadí I. místopředseda Kamil Rudolecký

O rok později, v roce 2006, byl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže spoluorganizátorem velké mezinárodní konference k 15. výročí aplikace soutěžního práva v naší republice a zároveň k výročí vzniku ÚOHS. Na konferenci tehdy vystoupila řada předních odborníků na soutěžní právo nejen z tuzemska a Evropy, ale i ze zámoří. Mezi jinými promluvil při této příležitosti tehdejší předseda německého Kartelového úřadu (Bundeskartellamt) Ulf Böge, který byl v té době i předsedou mezinárodní sítě soutěžních úřadů ICN (International Competition Network).

Rok 2007 se stal pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže svým způsobem přelomovým. Koncem března a počátkem dubna se totiž většina zaměstnanců přestěhovala do nového sídla v rekonstruované budově na třídě Kpt. Jaroše 7 v Brně. Po dlouhých šestnácti letech tak skončilo provizorní působení v pronajatých prostorách, zejména v budově Ústavního soudu.

O rok později, v roce 2008, byla pak rovněž dokončena přístavba budovy na třídě Kpt. Jaroše a všichni zaměstnanci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže tak mohli konečně pracovat pod „jednou střechou“.

Nové sídlo ÚOHS v rekonstruované budově

V dubnu téhož roku obdržel ÚOHS významné ocenění od společnosti Westminster. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl v průzkumu této společnosti v kategorii vládních úřadů a agentur vyhodnocen jako třetí nejlépe komunikující instituce v České republice. Průzkumu se v dané kategorii zúčastnilo na 40 orgánů státní správy. Ocenění zástupcům ÚOHS předal člen poroty a ředitel společnosti Westminster Tomáš Studeník. Čestné uznání za kvalitní komunikaci EMGC uděluje v rámci European Monitor of Government Communication 2008 společnost Westminster společně s Asociací komunikačních agentur. Při předávání ocenění Studeník uvedl: „Naše studie obsahuje komplexní hodnocení, jak daná instituce komunikuje nejen navenek, tedy směrem k novinářům, odborníkům, veřejnosti, ale i dovnitř úřadu, tedy k vlastním zaměstnancům. Mapovali jsme, jestli existuje stra-

tegie komunikace v obecné rovině a jestli existují jednotlivé nástroje, které by tuto strategii uskutečňovaly. Věřím, že práce antimonopolního úřadu bude inspirací i pro další úřady, které by měly být otevřené zejména směrem k občanům.“ Ocenění v přítomnosti místopředsedy ÚOHS Roberta Nerudy převzal za odbor vnějších vztahů jeho ředitel Kristián Chalupa.

V červenci 2009 se předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže stal bývalý místostarosta Frýdku-Místku a poslanec za sociální demokracii Petr Rafaj. Ve funkci tak po čtyřech letech vystřídal Martina Pecinu, který byl jmenován ministrem vnitra v přechodné vládě Jana Fischera. Tento rok probíhal ve znamení předsednictví ČR v Radě Evropské unie. V souvislosti s tímto předsednictvím zorganizoval ÚOHS dvě prestižní konference. Hlavní událostí byl European Competition Day, který se konal v květnu.

V únoru 2010 nabyl účinnosti zákon o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití. Dohledem nad dodržováním této nové zákonné normy byl pověřen ÚOHS.

Tomáš Studeník ze společnosti Westminster (vpravo) předává zástupcům ÚOHS ocenění za kvalitní komunikaci

Jmenování Petra Rafaje předsedou ÚOHS prezidentem Klausem

Ab 1991 war ich im Wirtschaftsministerium der Bundesrepublik Deutschland mit der Privatisierung und Sanierung der Staatsunternehmen der untergegangenen DDR beschäftigt. Diese Unternehmen waren über Nacht den Konkurrenten im Westen ausgesetzt, im Osten hatten sie ihre Märkte verloren. Ohne staatliche Hilfen hätten wenige überlebt. Die EU-Kommission genehmigte die Subventionen unter der Bedingung, dass die Unternehmen sanierungsfähig waren...

Od roku 1991 jsem se na Ministerstvu hospodářství Spolkové republiky Německo zabýval privatizací a sanací státních podniků v bývalé NDR. Tyto podniky byly přes noc vystaveny konkurenci ze Západu, na Východě přitom

*Gerhard Köpernik
a jeho žena,
spisovatelka
Herma Kennel*

ztratily trhy. Bez státní pomoci by málokteré z nich přežily. Evropská komise schválila subvence s podmínkou, že tyto podniky budou sanovány. S několika kolegy jsem proto často jezdil do Bruselu za účelem připravit pro Komisi naši státní pomoc. Poté řešit, zda některé státní podniky privatizovat – mnohé také likvidovat. Téma státní pomoci bylo aktuální: někteří investoři se dostali do potíží a prosili o podporu. Rovněž jsme se pokusili podpořit zakladatele a jejich existenci výhodnými půjčkami a regionální podporou, abychom zajistili nové pracovní příležitosti. Konkurenti zatěžovali Komisi zkreslenými údaji o soutěži. Museli jsme znova naše subvence v Bruselu zdůvodňovat. Tak jsem se seznamoval s právem státní podpory Evropské unie.

Když byl počátkem roku 2002 oznámen tzv. twinningový projekt „Česká republika–soutěžní politika a veřejná podpora“, začal jsem se ucházet o místo „Pre-Accession Adviser“. Představa, že budu s pomocí německých odborníků po dobu dvou let v České republice organizovat semináře na téma problematika unijní státní pomoci, byla pro mne vzrušující. Moje rodina a její předkové žili v této zemi po staletí. Mým rodištěm byla Jihlava. Moje žena Herma Kennel pracovala právě na dokumentárním románu o soužití Němců a Čechů v jihlavském regionu během protektorátu Bergersdorf. Šlo tedy o emocionální vazbu na tuto zemi. Skutečnost, že moje budoucí pracoviště se nachází na soutěžním úřadu, který sídlí v Brně, mi nijak nevadila. Přátelé mi říkali, že Praha je krásné město – ale Brno? Chtěl jsem se také naučit trochu česky. Proto jsem si zařídil výuku v rozsahu deseti dvouhodin u jedné mladé učitelky, která ale byla tak hezká, že jsem se vůbec na učení nemohl soustředit. Později jsem v Brně chtěl navštěvovat dvoutýdenní rychlokurs základů češtiny na Masarykově univerzitě. Kurs mne ale demotivoval: čeština je totiž těžká řeč, kterou je lépe se učit ve fotbalovém klubu či s nějakou přítelkyní.

V září 2002 jsme dostali k dispozici překrásný byt v pěší zóně jednoho penthousu s velkou terasou. V prvních týdnech jsem se seznamoval se svými budoucími spolupracovníky z odboru veřejné podpory a dospěl jsem k přesvědčení, že s nimi budu moci po dobu dvou let dobře spolupracovat. Byli to mladí lidé s dobrými znalostmi angličtiny, se zájmem o věc a přátelství. Šéf úřadu udělil mně a mému italskému kolegovi Napolitanovi audienci. Byl jsem rád, že druhá se již neuskutečnila. Hledání asistentky bylo úspěšné. U první z třiceti uchazeček jsem ale nabyl dojmu, že je to princezna, která očekává servis ode mne. Vybral jsem si tedy číslo dvě.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže sídlil v roce 2002 ještě v původní budově v Joštově ulici, která byla sídlem Ústavního soudu a před prv-

Jezerní sousedé

V roce 2007 byla dokončena rekonstrukce budovy na třídě Kpt. Jaroše v Brně. Budova je situována v těsné blízkosti Městského divadla Brno a sousedící komplexy spolu vytvářejí harmonický celek. Slavnostního otevření nové budovy ÚOHS se zúčastnil také Stanislav Moša, ředitel Městského divadla Brno. Do publikace pod názvem Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, s podtitulem – Historie, fakta, svědectví, vydané k 20. výročí vzniku ÚOHS, napsal Moša zajímavou vzpomínku pod názvem „Jezerní sousedé“.

Vzpomínám si dobře na onu část vnitrobloku mezi ulicí Lidickou a třídou Kpt. Jaroše, kde dnes vedle sebe stojí hned dvě velké a krásné novostavby. Velkou část sice zabírala nehezká budova výměňkové stanice a jinak zde byly jen zahrádky, vedle nich jedno školní hřiště a pak garáže a garáže. Nevypadaly ovšem tak jako ty dnešní. Byla to taková domácí samovýroba, jakýsi „brněnský garážový slum“, ve kterém se proháněli potkani a jednou jsem zde dokonce narazil i na tchoře. Asi tak na hranici mezi Hudební scénou Městského divadla Brno a novou budovou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže stála stará vysoká hrušeň. Vždy měla bohatou úrodu a přesto, že po jejích plodech nikdo moc nebažil, byly velmi

Nejmodernější část sídla ÚOHS v sousedství Městského divadla Brno

Stanislav Moša v pozadí uprostřed, vpravo Eva Kubišová

chutné. Čas od času jsme se o tom přesvědčovali. Tenhle strom nepatřil do žádné zahrádky této minikolonie. A vlastně jen toho stromu je mi líto, že zde nemohl zůstat stát. Když jsem se na něj díval, představoval jsem si, jak svými kořeny možná dosahuje až na dno velkého avšak plytkého jezera, které zde kdysi dávno bývalo, to ještě než říčku Ponávku naši předchůdci svázali do koryta a z větší části i schovali pod zem. Někteří pamětníci, kteří ve svém dětství bydleli v domech na třídě Kpt. Jaroše, vzpomínají na roky tzv. sklepních záplav. To se měla Ponávka svými jinými tajnými koryty rozlít do sklepů domů, a tak si kluci mohli stavět vory, na kterých prý brázdili sklepní prostory. Skutečnost, že naše sousedící domy stojí na písčích ztraceného jezera si uvědomovali i stavitelé nových budov, a například betonové piloty, které na sobě nesou Hudební scénu, jsou založeny do dvanáctimetrové hloubky ještě pod samotné základy. Jsme samozřejmě pyšní na to, že naše stavba získala ocenění Stavba roku Jihomoravského kraje roku 2004 a totéž přejeme i našim novým sousedům. I když... význam každé ceny jednou pomine a zůstane stavba sama o sobě. A ta byla stavěna ne pro získání nějaké ceny, nýbrž pro svůj účel, kterému měla a má sloužit. Naše divadlo je permanentně od jeho otevření vyprodáno a sluší se říct, že diváci jsou nadšeni.

Nechť tedy naplní svůj smysl i nová stavba ÚOHS, která by měla být nejen ozdobou onoho vnitrobloku tak blízkého centru města Brna, ale pře-

Za komunistické éry žádný antimonopolní úřad logicky neexistoval. Nebylo ho totiž potřeba, protože o rozdělení trhu či cenách veškerého zboží rozhodovalo vedení vládnoucí a neomylné komunistické strany. I pod státním dohledem ale určitá konkurence přesto fungovala. Pokud právě nekolabovala výroba, doprava, nebyly záplavy, příliš velká zima či naopak vedro, daly se v obchodě například koupit tři druhy másla. V 60. až 80. letech to byla dvojka, jednička a výběrové máslo, které mělo červenobílý obal, jednička pak modrobílý a v zelenobílém byla zabalena dvojka, která dlouhá léta stála 8 Kčs (korun československých). Jednička byla o 1.50 Kčs dražší a výběrové máslo pak stálo 11 korun. Při tehdejší průměrné mzdě by kostka másla v přepočtu dnes činila asi 90 až 100 korun československých. Vzpomínám si, že někdy v roce 1962 se naše kopřivnická sousedka zeptala na chodbě činžáku mé maminky: „Vy, Chalupová, jaké vlatně kupujete máslo?“ Když sousedka, která byla proslulá velkou lakotou a spořivostí, dostala opověď, že jedničku, reagovala místním nářečím: „Chalupová, vítě, já té jedničky máslu něvěřím.“

Někdy ve druhé polovině roku 2000 jsem absolvoval třídenní stáž na německém soutěžním úřadu Bundeskartellamt. Zpáteční cestu z Bonnu, kde úřad po sjednocení Německa sídlí, jsem využil ke krátké návštěvě svých dlouholetých přátel v Mnichově. Jedním z nich je Helmut Kolmeder, který o osm let později obdržel od českého ministerstva zahraničních věcí Stříbrnou medaili Jana Masaryka za podporu nezávisle smýšlejících lidí v komunistickém Československu. Po příjezdu z Bonnu do Mnichova se mne u večere Helmut zeptal, zda také „tschechisches kartellamt“ je tak zbytečný jako ten jejich. Odpověděl jsem mu, že za tři dny jsem jejich úřad nemohl blíže poznat. Nicméně podobné instituce jsou přece v zemích s tržní ekonomikou velmi důležité. Tato odpověď mého mnichovského kamaráda zcela neuspokojila a řekl mi na to: „Tak to jsi mne přece jen trochu uklidnil. Myslel jsem si totiž, že jenom Spolková republika Německo žije v rámci kartelového úřadu i s jeho pobočkami ve všech spolkových zemích zbytečně snad několik tisíc lidí. To bude ale nejspíše tím, že Německo je prostě pořád bohatší než vaše země...“

Vůbec prvním prezidentem, který navštívil ÚOHS, byl Václav Havel. Jeho návštěvu, která se uskutečnila počátkem prosince roku 2001, domluvil osobně předseda Bednář během setkání s Havlem na zámku v Lánech, kam byl předtím pozván. K jednání předsedy Bednáře s hlavou státu v budově ÚOHS jsem byl přizván. Když prezident republiky vstoupil do Bednářovy

pracovny, zamířil nejdříve ke mně. Podal mi ruku a řekl: „My se, ehm, spolu již známe, že?“ Byl jsem překvapen a samozřejmě i potěšen. Po odjezdu prezidenta si mne zavolal předseda Bednář a zeptal se: „Pane tiskový, vy se s panem prezidentem dobře znáte?“ Odpověděl jsem, že dobře určitě ne, ale párkrát jsme spolu krátce hovořili. Poprvé to bylo na Den lidských práv 10. prosince 1988 během manifestace Charty 77 na Škroupově náměstí v Praze a po revoluci jsem pak několikrát s Havlem mluvil jako novinář.

Během jednání Václava Havla s Josefem Bednářem v jeho pracovně jsem stále „číhal“, abych nepropásl okamžik a mohl požádat hlavu státu o zápis do knihy hostů, která byla právě k tomuto účelu připravena. Najednou se otevřely dveře sekretariátu, které se ihned zase zavřely. Pracovnice Kanceláře prezidenta republiky tak dala diskrétně najevo, že je třeba rozhovory

